

Cái gai yết hầu dễ thương

- kính gửi anh em một kỷ niệm nhỏ

Nhắc đến mái nhà xưa nơi “nhìn Sao ngắm Biển” mà quên nói đến gai *yết hầu* là một thiếu sót lớn, nhất là những anh em có máu đá banh xê xích trước sau lớp 67. Trước xa 67 có thể yết hầu chưa mọc hoặc sau xa có thể nó tuyệt nòi hay là có giày ba ta rồi, yết hầu không đáng nhớ... Bây giờ ngồi một mình buồn thằng nhỏ nhớ nhưng...

Chiều nào sau giờ học là nó vội lao ra sân nếu đến phiên lớp nó chơi đá banh mặc dù gai yết hầu nằm chờ rãi rác nó vẫn không ngán.

Nhìn từ xa sân bóng giống ao nước vì giữa sân mòn nhẵn do những bàn chân đi đất giẫm đạp hằng ngày giành nhau trái banh, yết hầu góc đầu không nổi...

Không biết yết hầu tên khoa học là gì và vì sao gọi yết hầu? Nó chỉ nhớ gai có ba mũi nhọn chìa ra ba phía nên khó tránh! Đang lừa banh sơ ý đạp nhằm yết hầu chỉ có việc lò cò bỏ banh ngồi gỡ gai xong đứng dậy tiếp tục chạy theo banh quên gai. Yết hầu không độc làm mù, không lưu mũi gai lại bàn chân, chỉ nhưng nhức chút xíu là hết. Gai yết hầu nên chín nên mười gai mắc cỡ. Tuy thế vỏ xe đạp quá đắt vẫn thủng như chơi. Nhớ hôm tháng hè xe đạp của nó bị xẹp ngay sân banh này rồi, nên nó nhớ dai yết hầu.

Tại sân nhà đội banh Sao Biển luôn thắng các đội bạn như Sao Việt, Bình Tân, đội bóng dòng Giuse, Lasalle, Phanxicô, Thánh Kinh Thần Học Viện, đội bóng Thanh Hải

hoặc Trường Hạ Sĩ Quan Đồng Đế là nhờ phần lớn gai yết hầu. Đội khách đến Sao Biển thua loại gai này ngay. Thờ đó đá banh chưa có giày cứ trùi trùi chân đất, mà giẫm phải yết hầu là mất banh...

Nó nhớ các lớp đàn em 68, 69, 70... và tiếp sau có những cầu thủ xuất sắc mà nó không tiện kể tên vì lỡ quên ai người đó buồn. Thôi thì khen chung cả lớp, nhất là lớp 69, đặc biệt vùng Phan Rang sản sinh nhiều anh em đá banh giỏi (chắc là nhờ có sân bóng đá trước nhà thờ Hộ Diêm).

Thi đấu bóng đá khi mà chung quanh sân có những nữ đệ tử Trinh Vương làm khán giả ủng hộ đội nhà, anh em càng hào hứng lên tinh thần đá bay “gai yết hầu” làm thủng lưới đội bạn. Sau trận đấu anh em Sao Biển phải nói thật tình là cảm ơn gai yết hầu vì anh em đã quá quen coi những trái “ngư lô” tí hon này như bạn mặc dù ai cũng ngồi xoa bóp gan bàn chân trong khi nghe đài phát thanh Nha Trang công bố kết quả trận đấu Bóng đá Sao Biển và Sao Việt: 3-1...

Không biết sau này có giày Bata đá banh rồi, dân Sao Biển có còn giữ chức vô địch bóng đá? Chứ cái gai yết hầu ở Tiểu Chung Viện Sao biển đã ghim sâu vào tim nó sau bao năm xa chốn cũ lạc bầy lẻ loi đây đó nó vẫn không quên gọi tên: *yết hầu*

Nghi còm SB67

Gai yết hầu

Còn gọi là bạch tật lê, gai ma vương, thích tật lê, gai sấu, gai trống, gai yết hầu. Tên khoa học *Tribulus terrestris*. Thuộc họ tật lê, là quả chín phơi hay sấy khô của cây tật lê. Vì quả có gai, giẫm phải thường sinh bệnh thối thịt như bị ma quỷ cho nên còn có tên gai ma vương.

A. Mô tả cây

Loại cỏ bò lan trên mặt đất nhiều cành dài 2-3cm, kép lông chim lẻ, 5-6 đôi lá chét đều, phủ lông trắng mịn ở mặt dưới. Hoa màu vàng, mọc riêng ở kẽ lá, cuống ngắn, 5 lá đài 5 cánh hoa, 10 nhị, 5 bầu ô. Hoa nở vào mùa hè. Quả nhỏ khô, gồm 5 vỏ cứng trên có gai hình 3 cạnh, dưới lớp vỏ dày là hạt có phôi không nội nhũ.

B. Phân bố, thu hái và chế biến

Tật lê mọc hoang ở ven biển, ven sông các tỉnh Quảng Bình, Quảng Trị, Thừa Thiên Huế, và các tỉnh phía nam nước ta. Còn mọc ở các nước á nhiệt đới. Vào các tháng 8-9, quả chín, người ta đào cả cây hay cắt lấy phần trên cây về, phơi khô, dùng gậy cứng đập và chọn lấy những quả già. Thường dùng sống hay hơi sao qua cho cháy gai rồi sàng sây bỏ gai già nát vụn mà dùng.

C. Thành phần hoá học

Trong quả chứa 0.001% alkaloid, 3.5% chất béo, một ít tinh dầu và rất nhiều nitrat, chất phylloerythrin, tannin, flavonozit, rất nhiều saponin.

Nguồn: yduoctinhhoa.com, không phải quan điểm của tòa soạn.